

'Laatste kasteel moest macht en rijkdom tonen'

Opgravingen rond 1965. Rechts de fundering van de zuidelijk donjonmuur (± 1285) en links de muur om het laatste kasteel (vanaf 1612). Beide komen terug in de 'reconstructie'. (Foto: HVC)

CAPELLE A/D IJSSEL -

Bezoekers van het Slotpark in Capelle aan den IJssel kunnen binnenkort weer iets zien van de kastelen die het IJsseldorp in de achterliggende 750 jaar hebben opgesierd. In een tweeluik zet amateur-historicus Hans Bolkestein de kleurrijke historie ervan op een rijtje. 'Alleen het dief- en duifhuisje van het laatste slot staat er nog.'

Nadat vijandelijke Kabeljauwse edelen in 1392 de half voltooid burch van Philips II van Polanen hadden laten slopen, raakte het sloteiland in Capelle aan den IJssel eeuwenlang in de vergetelheid (zie deel 1 van het tweeluik, 8 juli in deze krant). Toch moest zijn langste glorietijd nog komen.

Stank

Dit laatste gebeurde nadat een machtig koopman uit Mechelen het landgoed had gekocht. Bolkestein: 'Johan van der Veecken was medeoprichter van de VOC, en had een zakelijke relatie met de bekende landsadvocaat Johan

Veecken was voor de val van Antwerpen naar Holland gevlucht, en hier vervolgens succesvol geworden. Hij woonde nu in Rotterdam, en wilde een buitenhuis. In de stad stonk het namelijk nogal, terwijl hier in Capelle de lucht fris was. Bovendien verkreeg hij met de aankoop van onder meer de ambachten Capelle en Nieuwerkerk een adellijke titel.'

Het kasteel dat hij vervolgens kort na 1612 op het sloteiland neerzette, overtrof de voorgaande bebouwing ruimschoots. 'Er kwam zelfs een dubbele gracht, puur om indruk te maken. Die ligt er ook nu nog.' Het betrof ditmaal geen verdedigingswerk, benadrukt Bolkestein. 'De muren en torens moesten puur Van der Veeckens macht en rijkdom tonen.'

Revolutie

Dit triomfantelijkste slot domineerde tevens het langdurigst de omgeving langs de IJssel. Na bijna twee eeuwen maakte de Franse Revolutie ook hier echter een einde aan. 'Doordat de heerlijke rechten werden afgeschaft, kon de toenmalige vrouwe van Capelle geen pacht en tienden meer innen. Hierdoor kon ze het slot niet

het verkocht voor de sloop.'

Dit laatste betreurt Bolkestein uiteraard. 'Het was wel aardig geweest als het er nog gestaan had, toch? Het voormalige koetshuis bleef hier nog wel lang staan; in 1968 is dat afgebroken. Alleen het dief- en duifhuisje van dit slot staat er nog.' De Historische Vereniging Capelle aan den IJssel (HVC) heeft hier een klein museum in. Bolkestein: 'Maar veel Capellenaren weten helemaal niet dat hier kastelen hebben gestaan.'

Contouren

De nieuwe plannen die de gemeente op initiatief van HVC ontwikkelde moeten hier verandering in brengen. In het ontwerp van tuin- en landschapsarchitectenbureau Jos van de Lindeloof is gekozen om de contouren van het eerste kasteel uit 1285 en het laatste van rond 1612 te markeren. Houten vlonders geven straks de contouren van de hoektorentjes van het jongste slot aan. De buitencontour ervan krijgt vorm met een beschoeiing rondom het eiland, en stenen geven het grondplan van het oudste kasteel aan. Hiernaast krijgt het gebied een recreatieve functie. (Slot van het tweeluik).